

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2017r.

Sąd Rejonowy w Legionowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący: SSR Dorota Hańczyc-Górska

Protokolant: Marta Nowakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 czerwca 2017 roku

sprawy z urzędu

z udziałem I. G., rodziny zastępczej A. i D. C.

przy udziale Prokurator Edyty Ulatowskiej-Stojak

o pozbawienie władzy rodzicielskiej

postanawia:

1. ograniczyć I. G. władzę rodzicielską nad małoletnią córką M. G. (1) urodzoną dnia (...) w W. poprzez umieszczenie małoletniej w zawodowej rodzinie zastępczej;
2. funkcję rodziny zastępczej powierzyć A. i D. małżonkom C. zamieszkałym w S. II ul. (...), (...)-(...) L.;
3. oddalić wniosek I. G. o ustanowienie rodziny zastępczej dla małoletniej w osobie C. G.;
4. zasądzić z sum Skarbu Państwa na rzecz adwokata K. O. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych plus 23% VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnicze z urzędu;
5. wydatki poniesione w toku postępowania przejąć na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 września 2015 roku Sąd Rejonowy w (...) III Wydział Rodzinny i Nieletnich wszczął z urzędu postępowanie z udziałem I. G., A. C. i D. C. o pozbawienie władzy rodzicielskiej I. G. nad małoletnią M. G. (1) urodzoną dnia (...) w W. i umieszczenie małoletniej w rodzinie zastępczej. (dowód: k. 11 akt) Postanowieniem z tej samej daty Sąd Rejonowy w trybie zarządzenia tymczasowego umieścił małoletnią w zawodowej rodzinie zastępczej D. i A. C.. (dowód: k. 16) Postępowanie zostało wszczęte po złożeniu przez Ośrodek Pomocy (...) w S. pisma, w którym wskazał, że I. G. ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności na stałe i może nie radzić sobie z wychowaniem i pielęgnacją urodzonej córki.

W toku postępowania uczestniczka I. G. konsekwentnie wносиła o niepozbawianie jej władzy rodzicielskiej nad małoletnią M. G. (1). Jej pełnomocnik zgłosiła też wniosek alternatywny o ustanowienie C. G. rodziną zastępczą dla małoletniej. (k. 327)

Prokurator wniósł o pozbawienie I. G. władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką. (k. 327)

Także A. C. oraz D. C. wnieśli o pozbawienie I. G. nad małoletnią córką, jednakże jednocześnie oświadczyli, że nadal mogą pełnić funkcję rodziny zastępczej dla małoletniej M. G. (1). (k. 327)

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Małoletnia M. G. (1) urodziła się w dniu (...) w W. jako wcześniak w 33 tygodniu ciąży. (dowód: odpis zupełny aktu urodzenia k. 45) Od urodzenia przebywa w zawodowej rodzinie zastępczej A. i D. małżonków C.. M. G. (1) pochodzi z nieformalnego związku (...), jednak jego ojcostwo nie zostało ustalone. G. C. nie interesuje się małodzieńką, nie łoży na jej utrzymanie i nie uznał małodzieńki. Nie utrzymuje kontaktów z matką małodzieńki.

I. G. ma 38 lat, posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest krawcową. Od początku swojej nauki szkolnej była w szkole specjalnej z internatem. Tam też ukończyła szkołę zawodową, którą odbywała w trybie specjalnym przebywając także w internacie. (dowód: Świadczenie ukończenia Szkoły Zasadniczej k. 33) I. G. została uznana za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, z ustaleniem, iż niepełnosprawność istnieje od okresu dzieciństwa, a orzeczony stopień niepełnosprawności ma charakter trwały i orzeczenie wydano na stałe. (dowód: Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 52)

Matka małodzieńki, po zajściu w ciążę z córką, systematycznie uczęszczała na wizyty lekarskie do lekarza ginekologa. Wykonywała wszystkie zlecone badania, w tym badanie genetyczne. Była też w stałym kontakcie z położną środowiskową, przygotowywała się do przyjęcia dziecka w domu po pobycie w szpitalu, utrzymywała laktację. (dowód: pismo z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. k. 46, kopia wyniku badania USG k. 184, kopia wyniku badania cytogenetycznego k. 185, kopia karty informacyjnej poradni Genetycznej (DP 84/15) k. 186 – 187, kopia informacji dla lekarza kierującego k. 188, kopia badań konsultacyjnych k. 189, kopie wyników badań k. 190 - 191) W czasie pobytu małodzieńki w szpitalu po porodzie I. G. wraz ze swoją matką odwiedzała córkę, przywoziła jej własny pokarm i chętnie pomagała w pielęgnacji noworodka. Interesowała się stanem zdrowia dziecka. (dowód: zaświadczenie z (...) Spółka z o.o. w W. k. 47) I. G. nie jest leczona przewlekłe w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w S.. (dowód: zaświadczenie lekarskie k. 43)

Matka małodzieńki utrzymuje się z renty, którą aktualnie otrzymuje w kwocie 644,63 złote netto miesięcznie. (dowód: kopia Decyzji o podwyższeniu renty k. 297, Decyzja o podwyższeniu renty k. 42) Ponadto otrzymuje też zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 153 złote miesięcznie. (dowód: kopia Decyzji k. 292) Organ Rentowy przygotowuje Roczne Rozliczenie podatkowe I. G.. (dowód: kopie Pit 40 A k. 295, 296) We wcześniejszym okresie podejmowała też prace dorywcze w Ośrodku Sportu i Rekreacji w S. na podstawie umów zlecenia w charakterze sprzątaczk. (dowód: umowy zleceń k. 34 – 40) I. G. zamieszkuje ze swoją matką C. G. w mieszkaniu komunalnym składającym się z jednego pomieszczenia, położonym na poddaszu o powierzchni 13 m². W mieszkaniu brak jest oddzielnej kuchni i łazienki. Uczestniczka z matką korzystają ze wspólnej łazienki przeznaczonej dla dwóch rodzin, a mianowicie dla ich rodziny i rodziny brata uczestniczki, jego żony i dwójki dzieci. Mieszkanie jest czyste, zadbane. W mieszkaniu znajdują się podstawowe sprzęty gospodarstwa domowego. Ośrodek Pomocy (...) w S. podał, że nie ma możliwości zapewnienia I. G. pomocy w opiece nad dzieckiem i pomocy finansowej. (dowód: Kwestionariusz Rodzinnego Wywiadu Środowiskowego k. 204 – 214, sprawozdania z wywiadów środowiskowych kuratora sądowego k. 8, k. 217 – 218, k. 331) I. G. prowadzi wspólne gospodarstwo domowe ze swoją matką C. G., która utrzymuje się z emerytury w kwocie 1456,84 złotych netto miesięcznie, a obecnie w kwocie 1460,66 złotych netto miesięcznie. (dowód: decyzja o waloryzacji emerytury k. 41, kopia decyzji o waloryzacji emerytury k. 294) Matka małodzieńki otrzymywaną rentę przekazuje w większości swojej matce, która nią dysponuje. I. G. do własnej dyspozycji ma tylko jej nieznaczną część. Samodzielnie opłaca rachunki, jednak to C. G. przekazuje jej wyliczone kwoty pieniędzy na ich opłacenie. W miejscu zamieszkania I. G. dochodziło przed dwoma laty do interwencji policji z uwagi na awantury, które zdarzały się pomiędzy uczestniczką i jej matką oraz z uwagi na nadużywanie alkoholu przez C. G.. Dzielnicowy kierował C. G. do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto brat I. G., który zamieszkuje wraz z żoną i dwójką dzieci w sąsiednim mieszkaniu, spożywa alkohol tak zwanymi „ciągami”. (dowód: przesłuchanie świadka M. Ł. dzielnicowego k. 257 – 257 – verte) I. G. opiekowała się dziećmi koleżanek, świadków przesłuchanych w sprawie M. D. (1), R. R., M. Z. oraz dziećmi brata. Jej opieka nad dziećmi trwała kilka godzin dziennie w zależności od potrzeb. Świadczenie zeznali, iż I. G. dobrze opiekowała się dziećmi, a były to dzieci w wieku od szóstego miesiąca życia do kilku lat. Matka małodzieńki

ma dobrą opinię w miejscu zamieszkania, nie nadużywa alkoholu, pali papierosy, jest osobą uczynną, pomocną. Od czasu urodzenia córki i umieszczenia jej w zawodowej rodzinie zastępczej regularnie odwiedzała małą M. w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej. Początkowo w wizytach uczestniczyła babka macierzysta małej, jednak w późniejszym okresie jedynie I. G. odwiedzała córkę. Bezpośrednio po umieszczeniu M. G. (1) w rodzinie zastępczej wizyty odbywały się raz w tygodniu przez trzy godziny, a następnie dwa razy w tygodniu przez trzy godziny. Podczas wizyt I. G., pod nadzorem rodziny zastępczej, wykonywała przy małej czynności higieniczne oraz karmiła ją. Zmieniała córce pampersy, jednak po przypomnieniu przez A. C. lub D. C. o takiej potrzebie. Obecnie rodzina zastępcza zasugerowała uczestniczącemu sposób nawiązywania więzi z córką tłumacząc jej w jaki sposób powinna uczestniczyć w zabawach dziecka. Wizyty w znacznej części przebiegają w ten sposób, iż matka małej obserwuje ją. Podczas trwania postępowania sądowego I. G. uczestniczyła w wizytach dziecka u lekarza, jednak kiedy rodzina zastępcza zaprzestała przypominać jej o terminach wizyt, matka małej zapominała o tych terminach. I. G. uczestniczy w konsultacjach psychologicznych. (dowód: pismo k. 148) Z opinii pozespołowych o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej wynika, że I. G. uczestniczy w życiu dziecka w miarę swych możliwości intelektualnych, kocha córkę i oczekuje na jej powrót do domu. (...) Centrum Pomocy (...) w L. pozytywnie ocenia sposób sprawowania opieki przez rodzinę zastępczą nad małą M. G. (1). (dowód: opinia pozespołowa o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej k. 63 – 64, opinie o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w zawodowej rodzinie zastępczej k. 171 – 172, k. 253 - 254, k. 258, k. 264, k. 307 – 308, pismo (...) w L. k. 227, pismo (...) w S. k. 231, Oceny rodziny zastępczej k. 127 – 134, k. 276 – 283) I. G. nie jest w stanie samodzielnie zapewnić córce prawidłowej opieki i wykonywać władzę rodzicielską. Mała M. G. (1), jako wcześniak, była rehabilitowana. Obecnie pozostaje pod opieką lekarza neurologa oraz pediatry. Aktualnie jej rozwój przebiega prawidłowo.

Z wywiadów sporządzonych przez zawodowego kuratora rodzinnego jednoznacznie wynika, iż I. G. zamieszkuje wraz z matką w jednoizbowym mieszkaniu komunalnym. Urodziła się jako wcześniak, od początku opóźniona w rozwoju intelektualnym, od pierwszej klasy szkoły podstawowej uczęszczała do szkoły specjalnej. Nigdy nie pracowała, utrzymuje się z renty i pozostaje pod opieką matki. W czasie rozmowy kurator zauważył deficyty intelektualne I. G., która pozostaje pod kontrolą i opieką matki. Uczestniczka nie jest w stanie samodzielnie sprawować opieki nad dzieckiem. Kurator ustalił, że nikt z najbliższej rodziny uczestniczki nie jest zainteresowany przejęciem opieki nad małą M. G. (2). Osoby, które podczas przesłuchania na rozprawie przed Sądem deklarowały pomoc rodzinie, obecnie nie chcą składać żadnych deklaracji pomocy rodzinie. Przeciwnością ustanowienia rodziny zastępczej w osobie C. G. są uzyskane informacje o jej problemie alkoholowym oraz wiek babki macierzystej dziecka, a dodatkowym problemem są warunki mieszkaniowe uczestniczki. (dowód: sprawozdania z wywiadu środowiskowego k. 8 – 9, k. 217 – 218, k. 331)

Postanowieniem z dnia 2 września 2015 roku Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno – konsultacyjnego z udziałem biegłego lekarza psychiatry celem ustalenia, czy uczestniczka I. G. jest wydolna wychowawczo i czy podoła obowiązkom rodzicielskim wobec małej M. G. (1) oraz jaki jest stan zdrowia psychicznego uczestniczki. (k. 16) Z treści opinii wynika, że I. G. ma duże trudności z myśleniem abstrakcyjnym, przyczynowo – skutkowym. Z uwagi na niepełnosprawność umysłową wymaga stałej pomocy osób innych. Obniżone możliwości poznawcze opiniowanej, nieumiejętność przewidywania konsekwencji zachowań swoich i innych ludzi spowodują, iż z dużym prawdopodobieństwem nie podoła ona obowiązkom towarzyszącym pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wspierania jego rozwoju. Zdaniem biegłych I. G. jest niewydolna jako matka, nieudolna życiowo, zależna od innych osób w szerokim zakresie, co znacznie obniża jej możliwości wywiązywania się z obowiązków rodzicielskich. Nie stwierdzili też u uczestniczki zaburzeń psychicznych ani afektywnych. Jednocześnie biegli zasugerowali, aby kontakty I. G. z córką były częstsze niż dotychczas. (dowód: opinia k. 118 – 124)

Następnie na wniosek pełnomocnika uczestniczki I. G. Sąd Rejonowy w Legionowie postanowieniem z dnia 16 czerwca 2016 roku ponownie dopuścił dowód z opinii Opiniodawczego Zespołu (...) przy Sądzie Okręgowym (...) (innych niż sporządzający opinię z dnia 16 grudnia 2015 roku L.dz. 663/15) z udziałem biegłego lekarza psychiatry na okoliczność ustalenia, czy uczestniczka I. G., przy uwzględnieniu zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz aktualnego

stanu jej zdrowia psychicznego, posiada odpowiednie kompetencje wychowawcze i jest zdolna do wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec małoletniej córki, czy z uwagi na swoją osobowość i predyspozycje psychiczne, dojrzałość psychiczną i społeczną podola obowiązkom rodzicielskim względem małoletniej M. G. (1), czy będzie wykonywała władzę rodzicielską w sposób prawidłowy, a w szczególności gwarantujący bezpieczeństwo dla życia i zdrowia małoletniej oraz zapewni jej prawidłowy rozwój przy uwzględnieniu możliwości korzystania przez I. G. ze wsparcia matki C. G. i asystenta rodziny lub ewentualnie innych, dostępnych jej form wsparcia. Z opinii sporządzonej przez specjalistów i podtrzymanej oraz uzupełnionej ustnie na rozprawie w dniu 14 czerwca 2017 roku wynika, iż I. G. nie posiada odpowiednich kompetencji, aby w sposób właściwy i odpowiedzialny wykonywać obowiązki rodzicielskie wobec córki M., a jej zdolność do wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych jest w znacznym stopniu obniżona. Stwierdzone upośledzenie intelektu uczestniczki w stopniu umiarkowanym wpływa znacząco negatywnie na jej predyspozycje opiekuńcze i wychowawcze. I. G. z uwagi na swoje ograniczenia intelektualne, upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, niską dojrzałości emocjonalno – społeczną oraz niskie cechy osobowości i predyspozycji psychicznych, w ocenie opiniujących, nie podola obowiązkom rodzicielskim względem małoletniej M. G. (1). Nie zapewni ona córce warunków do prawidłowego rozwoju, również przy wsparciu matki C. G. z uwagi na jej wiek i ograniczone kompetencje wychowawcze i asystenta rodziny, którego wsparcie będzie niewystarczające, gdyż matka nie jest w stanie w sposób samodzielny i odpowiedzialny podejmować decyzji dotyczących dziecka i prowadzić we właściwy sposób jej procesu wychowawczego. I. G. ze względu na upośledzenie umysłowe nie jest podatna na korektę swoich postaw rodzicielskich w formie uczestnictwa w szkoleniu dla rodziców, ponieważ przekazanej wiedzy nie będzie w stanie przyswoić i wykorzystać w realnym funkcjonowaniu. Również warunki bytowe matki budzą zastrzeżenia specjalistów, a dodatkowo jej środowisko rodzinne nie jest korzystne dla prawidłowego rozwoju dziecka. Matka małoletniej nie jest przygotowana do samodzielnego życia, nie jest w stanie sama dysponować pieniędzmi, ponieważ jej matka C. G. jej tego nie nauczyła. I. G. ma zaburzenia myślenia abstrakcyjnego, przyczynowo – skutkowego, nawet gdyby opanowała standardy to w sytuacji nieprzewidzianej nie mogłaby się odnaleźć. Braki umiejętności czytania przez matkę będą powodowały, iż nie będzie mogła nauczyć córki prawidłowo czytać i pisać. Wszyscy deklarują pomoc matce w opiece nad dzieckiem, jednak nie przedstawiają żadnych konkretów. (dowód: opinia pisemna k. 265 – 273, ustna opinia uzupełniająca specjalistów z (...) k. 324 – verte – 325 – verte)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dowodów oraz dowodu z przesłuchania świadków: M. D. (2) (k. 194 – verte), R. R. (k. 194 – verte – 195), M. Z. (k. 195), C. G. (k. 195 – verte), A. G. (k. 195 – verte – 196), M. Ł. (k. 257 – 257 – verte), przesłuchania uczestników postępowania I. G. (k. 193 – verte, k. 326 – 326 – verte), A. C. (k. 193 – verte – 194, k. 326 – verte), D. C. (k. 194, k. 326 – verte – 327).

Sąd Rejonowy dał wiarę w całości zeznaniom wymienionych powyżej świadków, albowiem zeznali oni zgodnie co do istotnych momentów ustalonego powyżej stanu faktycznego, ich zeznania są szczere, nie wykluczają się wzajemnie i razem z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym tworzą pełen obraz sytuacji opiekuńczo – wychowawczej małoletniej M. G. (1). Wszyscy świadkowie zgodnie deklarowali pomoc I. G. w opiece nad dzieckiem, jednak nie wskazali, w jakim konkretnie zakresie, a pod koniec postępowania w zasadzie wycofali się ze swych deklaracji. Wszyscy też potwierdzili okoliczność, iż I. G. zajmowała się już dziećmi w sposób prawidłowy, ale w określonych czasowo ramach i po wskazaniu przez rodziców, jakie czynności musi wykonać. Co prawda, niekiedy świadkowie będący najbliższymi członkami rodziny uczestniczki postępowania zeznawali dość emocjonalnie, jednakże zdaniem Sądu okoliczność ta nie może wpływać negatywnie na ocenę ich zeznań.

W ocenie Sądu Rejonowego zasługuje na uwzględnienie w całości dowód z przesłuchania uczestników postępowania, bowiem w istocie zeznali oni zgodnie w zasadniczych kwestiach w sprawie. Nie można też odmówić wiarygodności twierdzeniom uczestniczki I. G., iż kocha swoje dziecko i jest w stanie się nim zajmować osobiście przy wsparciu innych członków rodziny, ponieważ są to jej spontanicznie wyrażone przekonania i Sąd Rejonowy potraktował je jak jej stanowisko w sprawie.

Sąd w pełni podzielił także opinię RODK W. – P. w W. sporządzoną przez lekarzy psychologów oraz psychiatrę oraz Opinię Opiniodawczego Zespołu (...) Sądu Okręgowego (...), jako pełne, jasne i nie budzącą wątpliwości.

Opinie te zostały podtrzymane przez specjalistów psychologa, pedagoga i lekarza psychiatrę z (...) podczas rozprawy przeprowadzonej w dniu 14 czerwca 2017 roku.

Prawdziwość, autentyczność i rzetelność pozostałych dowodów nieosobowych nie była przedmiotem zarzutów uczestników postępowania, ani też nie wzbudziła wątpliwości Sądu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu nie zachodzą przesłanki do pozbawienia I. G. władzy rodzicielskiej nad małoletnią M. G. (1). Zgodnie z treścią art. 111 § 1 k.r.o. jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażący zaniedbują swe obowiązki względem dziecka, sąd opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej. Pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w stosunku do jednego z rodziców.

Powołany artykuł przewiduje trzy rodzaje przyczyn pozbawienia władzy rodzicielskiej: pierwsza – trwała przeszkoda w wykonywaniu władzy rodzicielskiej, druga – nadużywanie tej władzy i trzecia – rażące zaniedbywanie obowiązków względem dziecka. Pierwsza przyczyna może być niezawiniona, dwie następne muszą zawierać w sobie element winy rodziców.

Z analizy materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna z wymienionych powyżej przyczyn pozbawienia władzy rodzicielskiej uczestniczki I. G. nad córką. Matka małoletniej wprawdzie jest opóźniona w rozwoju intelektualnym w stopniu umiarkowanym, jednak nie stwierdzono u niej zaburzeń psychotycznych ani afektywnych. Najprawdopodobniej z uwagi na swoje ograniczenia intelektualne nie może i nie będzie mogła samodzielnie sprawować władzy rodzicielskiej nad swoją małoletnią córką, ale nie jest to wykluczone przy wsparciu innej osoby. W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie stan zdrowia uczestniczki I. G. nie stanowi trwałej przeszkody w wykonywaniu władzy rodzicielskiej. Zdaniem Sądu Rejonowego, na co wskazywali zarówno biegli sporządzający opinię w RODK W. – Prawa w W. jak i specjaliści z (...) Sądu Okręgowego (...) oraz świadkowie przesłuchani w sprawie, wystarczające jest wsparcie ze strony rodziny zastępczej, z którą I. G. współpracuje odbywając regularne wizyty u córki i podejmując wobec córki czynności higieniczne oraz związane z karmieniem dziecka. Ostatnio zaś, uwzględniając sugestie rodziny zastępczej, I. G. rozpoczęła próby wspólnej zabawy z dzieckiem i zdaniami A. oraz D. małżonków C. stosunek dziecka do matki ulega zmianie. W doktrynie przyjmuje się, iż trwała przeszkoda jest przeciwieństwem przeszkody przemijającej skutkującej zawieszeniem władzy rodzicielskiej. Przeszkoda trwała, to taka, która według wszelkich przewidywań nie ustanie albo wprawdzie ustanie, ale nie można się spodziewać, by nastąpiło to przed uzyskaniem przez dziecko pełnoletności. W literaturze jako przykład trwałej przeszkody wymienia się m.in. przebywanie w zakładzie leczniczym z powodu nieuleczalnej choroby czy odbywanie wieloletniej kary pozbawienia wolności (por. Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. pod red. K. Piaseckiego, LexisNexis, Warszawa 2011, s.809).

Podkreślić należy, iż w ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie nie zachodzą także pozostałe przesłanki, które mogą skutkować pozbawieniem władzy rodzicielskiej uczestniczki nad córką, a mianowicie nadużywanie tej władzy lub rażące zaniedbywanie obowiązków względem dziecka. Obie te przesłanki muszą być zawinione przez rodziców. Uczestniczka I. G. już w czasie ciąży pozostawała pod stałą opieką lekarza ginekologa, wykonywała zlecone jej badania, w tym badanie genetyczne. Po urodzeniu zaś dziecka regularnie odwiedzała je w szpitalu, utrzymywała laktację, przygotowywała się do przyjęcia córki w miejscu zamieszkania. Następnie po umieszczeniu małoletniej M. G. (1) w rodzinie zastępczej, regularnie odwiedza córkę. Pod nadzorem i przy pomocy rodziny zastępczej w miarę swoich możliwości podczas kontaktów z córką zajmuje się nią. Nie zaniedbuje, zatem, swoich obowiązków rodzicielskich i nie nadużywa swojej władzy rodzicielskiej. Pewne zaniechania I. G. w wykonywaniu władzy rodzicielskiej wynikają jedynie z jej ograniczeń związanych z opóźnieniem w rozwoju w stopniu umiarkowanym, nie zaś z jej winy. Z uwagi na te dysfunkcje nie jest w stanie samodzielnie w sposób właściwy wykonywać władzy rodzicielskiej, co w ocenie Sądu Rejonowego nie może prowadzić do pozbawienia jej władzy rodzicielskiej. I. G. kocha swoje dziecko, chce się nim zajmować w miarę swoich możliwości intelektualnych, a zatem nie można pozbawiać jej tej możliwości.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, iż więzi emocjonalne łączące I. G. z córką istnieją, zaś uczestniczka podjęła starania zmierzające do nawiązania tych związków ze strony córki z matką.

W niniejszej sprawie bez wątpienia, z uwagi na powyżej opisane okoliczności, powstała konieczność uregulowania sytuacji opiekuńczo - wychowawczej małoletniej M. G. (1). Zgodnie z treścią art. 109 § 1 k.r.o., jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia. Po myśli zaś § 2 pkt 5 tegoż artykułu, sąd opiekuńczy może w szczególności zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

W doktrynie przyjmuje się, iż przesłankami zastosowania art. 109 k.r.o. są: zagrożenie dobra dziecka i nienależyte wykonywanie władzy rodzicielskiej. Przesłanki te występują łącznie w takim znaczeniu, że przesłanka nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej jest w pewnym stopniu kwalifikowana przez przesłankę zagrożenia dobra dziecka. Z kolei przez nienależyte wykonywanie władzy rodzicielskiej należy rozumieć zarówno zawinione, jak i niezawinione niewłaściwe postępowanie rodziców (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1976 r., III CZP 46/75).

Ustawodawca nakazuje stosowanie ingerencji na podstawie art. 109 k.r.o. już wtedy, gdy dobro dziecka jest zagrożone. Sąd opiekuńczy działa bowiem profilaktycznie przez zapobieganie ujemnym skutkom niewłaściwego lub nieudolnego sprawowania władzy rodzicielskiej. Postępowanie w tym przedmiocie sąd może wszcząć z urzędu, co wynika z art. 570 k.p.c., co też Sąd uczynił w niniejszej sprawie.

Sąd podejmując decyzję o ograniczeniu I. G. władzy rodzicielskiej nad małoletnią M. G. (1) kierował się przede wszystkim dobrem dziecka.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy jednoznacznie wynika, iż I. G., z uwagi na opóźnienie w rozwoju w stopniu umiarkowanym, nie jest w stanie w sposób prawidłowy wykonywać władzę rodzicielską nad małoletnią córką. Uczestniczka jest osobą niesamodzielną, niewydolną i nie jest w stanie nawet własnych potrzeb zaspokoić we własnym zakresie. Zamieszkuje wraz z matką w mieszkaniu komunalnym. Przekazuje matce otrzymywaną rentę w znacznej części, którą dysponuje jej matka. Samodzielnie jedynie opłaca rachunki, jednak C. G. przekazuje jej wyliczone kwoty na ich uiszczenie. I. G. kształciła się w systemie szkolnictwa specjalnego i z jej zeznań oraz opinii (...) wynika, że bardzo słabo czyta, nie lubi czytać i nie będzie w stanie pomóc córce w opanowaniu tej umiejętności oraz umiejętności pisania. Z uwagi na posiadane ograniczenia intelektualne, nie jest w stanie samodzielnie wykonywać władzy rodzicielskiej. Takie stanowisko zajęli wszyscy świadkowie przesłuchani w sprawie, a nadto takie też wnioski płynął z opinii RODK i (...). Także kurator rodzinny sporządzający wywiady w sprawie wskazał, iż I. G. nie jest w stanie samodzielnie, w sposób prawidłowy wykonywać władzę rodzicielską nad małoletnią córką bez wsparcia ze strony innych osób. Także styczność Sądu Rejonowego z I. G. podczas przesłuchania uczestniczki doprowadziła do tych samych wniosków.

Rozważając konieczność uregulowania sytuacji opiekuńczo – wychowawczej małoletniej M. G. (1), w pierwszej kolejności Sąd Rejonowy rozważał możliwość umieszczenia małoletniej w spokrewnionej rodzinie zastępczej, o co na rozprawie w dniu 14 czerwca 2017 roku wniósł pełnomocnik uczestniczki I. G.. Wprawdzie w dniu 21 czerwca 2017 roku pełnomocnik uczestniczki złożył do akt sprawy zaświadczenie lekarskie dotyczące stanu zdrowia C. G. (k. 329) oraz pismo psychologa (k. 330), jednak w ocenie Sądu Rejonowego zaproponowana kandydatka nie może pełnić tej funkcji. Jako że Sąd Rejonowy rozważał umieszczenie małoletniej M. G. (1) w spokrewnionej rodzinie zastępczej w osobie babki macierzystej małoletniej, postanowił, dopuszczając dowód z opinii (...), aby w badaniu uczestniczyła także C. G.. Z treści opinii (...) wynika, iż matka uczestniczki C. G. z uwagi na swój wiek i ograniczone kompetencje wychowawcze nie jest w stanie wspomóc I. G. w wykonywaniu władzy rodzicielskiej. Ponadto ze sprawozdania z wywiadu środowiskowego sporządzonego przez kuratora sądowego wynika, iż przeciwskazaniem do ustanowienia C. G. rodziną zastępczą dla małoletniej M. G. (1) są uzyskane przez niego informacje o jej problemie z alkoholem

oraz podeszły wiek. Ponadto przesłuchany w sprawie świadek M. Ł. podał, iż przeprowadzał interwencje w miejscu zamieszkania uczestniczki z uwagi na jej kłótnie z matką i nadużywanie alkoholu przez nią, a nadto osobiście kierował C. G. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podkreślić należy, iż w toku przesłuchania świadka C. G. przez Sąd Rejonowy na pytanie Sądu o możliwość ustanowienia jej rodziną zastępczą dla małoletniej wnuczki M. G. (1), świadek ten stwierdziła, iż nie rozważała takiej możliwości. W aktach sprawy brak jest zgody uczestniczki C. G. na pełnienie funkcji rodziny zastępczej dla małoletniej wnuczki. Brat uczestniczki spożywa alkohol i także z tego powodu przekazanie małoletniej do środowiska rodzinnego nie jest wskazane. Zauważyć należy, iż świadkowie przesłuchani w sprawie, pomimo deklaracji pomocy I. G. w opiece nad dzieckiem składanych podczas przesłuchania, nie wyrażają chęci pomocy rodzinie. (sprawozdanie z wywiadu środowiskowego k. 331) Brak też jest wsparcia najbliższego otoczenia dla I. G..

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy umieścił małoletnią w zawodowej rodzinie zastępczej A. i D. małżonków C., u których obecnie przebywa małoletnia M. G. (1). Rodzina ta jest oceniana pozytywnie przez (...) w L., współpracuje już z I. G., a nadto zamieszkuje w bliskiej odległości od miejsca zamieszkania matki małoletniej. Ponadto wyraziła zgodę na dalsze pełnienie tej funkcji. Takie rozwiązanie umożliwia I. G. zachowanie kontaktu z dzieckiem w dalszym ciągu. Stąd Sąd Rejonowy ograniczył I. G. władzę rodzicielską nad małoletnią córką M. G. (1) poprzez umieszczenie małoletniej w zawodowej rodzinie zastępczej A. i D. małżonków C.. Oddalił też, uwzględniając powyższe ustalenia, wniosek I. G. o ustanowienie rodziny zastępczej dla małoletniej w osobie C. G..

Zważyć należy, że ograniczenie władzy rodzicielskiej nie ma charakteru kary wobec rodzica. Rodzic zachowuje, nie stanowiące elementu władzy rodzicielskiej, prawo osobistej styczności z małoletnim dzieckiem.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji na podstawie art. 111 § 1 k.r.o. a contrario i art. 109 § 1 i 2 pkt 5 k.r.o.

Sąd Rejonowy nie orzekł o kosztach sądowych, bowiem żaden z uczestników o to nie wniósł. Ponadto podstawą wyliczenia wynagrodzenia pełnomocnika uczestnika był § 7 ustęp 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) obowiązującego w dniu wszczęcia postępowania w sprawie.

Biorąc pod uwagę sytuację majątkową i zarobkową uczestniczki I. G., Sąd Rejonowy na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych odstąpił od obciążenia uczestniczki kosztami sądowymi i wydatki poniesione w toku postępowania przejął na rachunek Skarbu Państwa.